

BPK. 518.5.2015

Pan
Andrzej Seremet
Prokurator Generalny

Szanowny Panie Prokuratorze

Badane w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich sprawy ujawniły problem związany z realizacją w praktyce art. 185c k.p.k., na mocy którego prawodawca w sposób szczególny uregulował tryb przesłuchania świadka pokrzywdzonego przestępstwami zgwałcenia i wymuszenia czynności seksualnej (art. 197 k.k.), seksualnego wykorzystania niepoczytalności lub bezradności (art. 198 k.k.) oraz seksualnego wykorzystania zależności (art. 199 k.k.).

Zgodnie z art. 185c §2 k.p.k. przesłuchanie pokrzywdzonych przestępstwami o charakterze seksualnym w charakterze świadka przeprowadza Sąd na posiedzeniu, w którym mają prawo wziąć udział prokurator, obrońca oraz pełnomocnik pokrzywdzonego. To unormowanie jest wyrazem dbałości o stan psychiczny świadka pokrzywdzonego. Czynność procesowa przesłuchania w charakterze świadka pokrzywdzonego przestępstwami określonymi w art. 197 – 199 k.k., która ma dostarczyć organowi procesowemu wszystkich informacji dotyczących okoliczności czynu i sprawcy, powinna być przeprowadzona w taki sposób, by ograniczyć do minimum wtórną wiktymizację. Oczywistym jest, iż słuszna intencja prawodawcy może zostać zrealizowana jedynie wówczas, gdy przesłuchanie pokrzywdzonego w charakterze świadka przez Sąd nastąpi niezwłocznie po złożeniu przezeń zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa.

Tymczasem informacje zebrane przez Rzecznika Praw Obywatelskich z obszaru podległego Prokuraturze Apelacyjnej w Katowicach odnośnie okresu czasowego, który w

praktyce upływa od czasu złożenia przez pokrzywdzonego zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa do przeprowadzenia jego przesłuchania przez Sąd na posiedzeniu budzą zaniepokojenie Rzecznika Praw Obywatelskich.

Dla przykładu w sprawach o przestępstwo z art. 197 k.k.:

- od momentu zawiadomienia do czasu posiedzenia sądowego minęło przeszło 90 dni (np. sygn. akt 1 Ds. 212/14 Prokuratury Rejonowej Katowice – Północ w Katowicach: zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa zostało złożone w dniu 28 lipca 2014 r. – posiedzenie Sądu odbyło się w dniu 31 października 2014 r.);

- od momentu zawiadomienia do czasu posiedzenia sądowego minęło przeszło 60 dni (sygn. akt 3 Ds. 72/15 Prokuratury Rejonowej w Wodzisławiu Śląskim: zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa zostało złożone w dniu 15 stycznia 2015 r. a posiedzenie Sądu odbyło się w dniu 24 marca 2015 r.);

- od momentu zawiadomienia do czasu posiedzenia sądowego minęło przeszło 50 dni (sygn. akt 2 Ds. 1017/14 Prokuratury Rejonowej w Będzinie: zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa zostało złożone w dniu 11 lipca 2014 r. a posiedzenie Sądu odbyło się w dniu 3 września 2014 r.; sygn. akt 1 Ds. 2119/14 Prokuratury Rejonowej Bielsko Biała Południe w Bielsku – Białej: zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa zostało złożone w dniu 20 grudnia 2014 r. a posiedzenie Sądu odbyło się w dniu 17 lutego 2015 r.).

Przestawiony problem nie ma zatem charakteru jednostkowego. Zdarzają się również przykłady dobrej praktyki, jak np. w toku sprawy (sygn. akt Ds. 146/15) Prokuratury Rejonowej Gliwice – Wschód w Gliwicach, kiedy to pomiędzy odebraniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, a przesłuchaniem pokrzywdzonego w charakterze świadka na posiedzeniu sądowym minął jeden dzień.

Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich niezbędne jest podjęcie pilnych działań skutkujących wprowadzeniem ogólnej praktyki, zgodnie z którą przesłuchanie w charakterze świadka pokrzywdzonego przestępstwami określonymi w art. 197 – 199 k.k. będzie odbywać się w możliwie najkrótszym czasie, czyli niezwłocznie po odebraniu od niego zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. Wskazany przykład pochodzący z Prokuratury Rejonowej Gliwice – Wschód w Gliwicach dowodzi, że skrócenie tego okresu jest możliwe. Być może jest koniecznym jest usprawnienie systemu komunikacji

pomiędzy Prokuratorami Rejonowymi, a Prezesami Sądów Rejonowych, którzy sprawują nadzór administracyjny nad funkcjonowaniem Sądów.

Z uwagi na przedstawiony problem, uprzejmie proszę o udostępnienie Rzecznikowi Praw Obywatelskich danych statystycznych pochodzących z obszaru wszystkich prokurator apelacyjnych dotyczących okresu czasowego, który w praktyce upływa od złożenia przez pokrzywdzonego przestępstwami określonymi w art.197 – 199 k.k. zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa do przeprowadzenia jego przesłuchania przez Sąd.

Niezależnie od powyższego, działając na podstawie art. 16 ust.1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r., poz.1648 t.j.) zwracam się do Pana Prokuratora z prośbą o zbadanie przedstawionego przez Rzecznika problemu i rozważenie potrzeby podjęcia działań, które zapewnią skuteczną ochroną wolności i praw osób pokrzywdzonych przestępstwami określonymi w art. 197 – 199 k. k. w toku prowadzonych przez Prokuratury postępowań przygotowawczych, odnośnie okresu oczekiwania przez te osoby na przesłuchanie przez Sądy na posiedzeniu w charakterze świadka.

Z poważaniem